

Ślady kryminalistyczne

Ślad według Słownika języka polskiego

1. Znak pozostawiony na podłożu po przejściu lub przejeździe kogoś lub czegoś.
2. Znaki świadczące o tym, że coś istniało lub działa się.
3. Znikoma ilość czegoś.

Ślad- śledzić- tropić, szukać kogoś, czegoś po śladzie, uważnie obserwować.

(<http://sjp.pwn.pl/haslo>)

Pojęcie śladu kryminalistycznego

Pojęcie śladu kryminalistycznego wg Hansa Grossa

Ślad kryminalistyczny - wszelkie odciski i odbicia w podatnym materiale, które mają związek z czynem.

Inne ślady: ślady krwawe, pozostawione przedmioty (zapałki, tytoń, papier, środki żywności i inne).

(I- VII wydanie Handbuch für Untersuchungsrichter, , Polizeibeamte, Gendarmen, Handbuch für Untersuchungsrichter als System der Kryminalistik).

Ślad kryminalistyczny- wszelkie zmiany w świecie zewnętrznym, które pozostają w związku z danym przestępstwem i dlatego pozwalają na wnioskowanie o czynie. (syntetyczne określenie śladów w późniejszym wydaniu podręcznika).

Pojęcie śladu kryminalistycznego wg Jana Sehna

Ślady kryminalistyczne- zmiany w obiektywnej rzeczywistości, które jako spostrzegalne znamiona po zdarzeniach będących przedmiotem postępowania mogą stanowić podstawę do odtworzenia i ustalenia przebiegu tych zdarzeń zgodnie z rzeczywistością.

PODZIAŁ ŚLADÓW

Podział śladów wg Jana Sehna

I. Podział wg stopnia zorganizowania materii:

1. **Ślady substancjalne**, materialne (lica czynu, lica przestępstw, corpora delicti), t.j. zmiany w istocie, ukształtowaniu lub położeniu materii (ślady linii papilarnych, plama krwi, włókno, ślady obuwia, odkształcenie, przemieszczenie) .

2. **Ślady pamięciowe** (wygląd osoby, odgłos strzału, krzyku). **Ślady idealne**

Zapisy pamięciowe- spostrzeżenia (wrażenia) zmysłowe (wzrokowe lub słuchowe, a wyjątkowo wrażenia powonienia, smaku lub dotyku) osób trzecich, świadków, powstałe skutkiem okoliczności towarzyszących zdarzeniu, wyprzedzających je lub po nim następujących. G. Greoger

Ślady emocjonalne

II. Podział wg mechanizmu powstania:

1. Odwzorowania : odblaski, odciski.

Odblask – ślad, który powstaje w wyniku zetknięcia obiektu z powierzchnią gładką, powstaje odwzorowanie cech charakterystycznych powierzchni działającej.

Odblask nawarstwiony powstaje na skutek przeniesienia substancji przez przedmiot tworzący ślad.

Odblask odwarstwiony powstaje na skutek zetknięcia i zabrania substancji pokrywającej powierzchnię.

Odcisk – ślad, który powstaje na jakiejś powierzchni w wyniku nacisku obiektu na podłoże plastyczne, odtwarza kształt lub co najmniej kontury obiektu. Następuje odkształcenie powierzchni.

Odwzorowania powstają w sposób statyczny lub dynamiczny (kierunek działania siły prostopadły, mniejszy lub większy niż 90°).

2. Plama- każda zmiana barwy, każde zabrudzenie, każda widoczna lub niewidoczna substancja, która przywrze do powierzchni ciała ludzkiego, narzędzia, ubrania albo jakiegoś innego obiektu.

(Jan Sehn za A. Nicerforo, H. Lindenau)

Plamy tworzone przez substancje płynne, półpłynne, sproszkowane lub lotne.

Plamy wydzielin, wydaliny, wyrobów lakierniczych, olejów, smarów, substancji łatwopalnych.

3. Inne:

- przedmioty pozostawione, porzucone, zgubione, które zostały ujawnione na miejscu zdarzenia, odzieży, zwłokach, ciele osoby (np. narzędzia, włókna, niedopałki papierosów);

- brak śladów w miejscach, gdzie powinny się znajdować jako logiczne następstwo zdarzenia

- brak przedmiotów w miejscach, gdzie znajdowały się wcześniej

- zmiany w usytuowaniu przedmiotów lub ich części na skutek przemieszczenia,

- zmiany powstałe jako ubytki, odkształcenia, zmiany wywołane działaniem np. prądu, ciepła, wilgoci,
- zapachy w postaci molekuł substancji w powietrzu.

Podział śladów wg ich rodzaju

1. Ślady dermatoskopijne:

- linii papilarnych (opuszek palców, wewnętrznych części dłoni , spodnich części stóp),
- czerwieni wargowej,
- małżowiny usznej,
- fragmentu skóry ludzkiej o jej poletkowej budowie.

Ślady powierzchniowe (nawarstwione ,
odwarstwione), wgłębione.

2. Ślady mechanoskopijne:

- ślady narzędzi,
- ślady mechanicznego oddziaływania różnych powierzchni względem siebie,
- ślady odłamań, rozerwań.

Powierzchnie: metal, drewno, papier, tkanina, skóra ludzka, kości ludzkie, szkło.

3. Ślady traseologiczne:

- ślady obuwia : pojedyncze, grupowe (ichnogram),
- ślady stóp: bosych, odzianych,
- ślady środków transportu (odwzorowania, przesuwu, wleczenia): pojazdy drogowe, pojazdy szynowe, inne.
- ślady zwierząt: kopyta, racice, łapy.

Ślady powierzchniowe, wgłębione,
powierzchniowo-wgłębione, widoczne,
niewidoczne.

4. Ślady zapachowe w postaci molekuł zapachowych powstające w wyniku kontaktu osoby z przedmiotem lub miejscem.

Substancje determinujące zapach człowieka, znajdują się przede wszystkim we krwi, gruczołach potowych, łojowych, w złuszcającym się naskórku, włosach, wydzielinach jamy nosowo- gardłowej, w wydzielinach zewnętrznych narządów płciowych.

Zapach tworzą cząsteczki, które odparowały bądź też wysublimowały z powierzchni lub wnętrza tych substancji.

Najlepsze nośniki śladu zapachowego: ślady biologiczne i rzeczy osobiste.

Gdy kontakt osoby z przedmiotem wynosi ponad 30 minut, ślad osmologiczny może się utrzymać od kilkunastu do 24 godzin.

Ślady osmologiczny na śladach obutych stóp utrzymują się do 10 godzin.

Ślad osmologiczny na śladach biologicznych- kilka lat.

Ślad osmologiczny na rzeczach osobistych utrzymuje się kilkanaście miesięcy.

5. Ślady biologiczne - (człowiek, zwierzę, roślina)

- ślady pochodzenia tkankowego: np. krew, tkanka skórna, tkanki miękkie, włosy, sierść, paznokcie, pazury, kości, zęby, fragmenty roślin, jaja i larwy owadów,
- wydzieliny : np. ślina, sperma, wydzielina z pochwy, pot, śluz z nosa, łzy, wydzielina łojowa,
- wydaliny: mocz, kał, wymiociny.

6. Ślady użycia broni palnej:

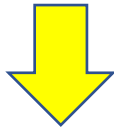
- ślady na ostrzelanej powierzchni (ślady osmalenia, opalenia, rozdarcie wlotowe),
- ślady na elementach naboju (ślady ładowania, odpalania, ślady wystrzału i usuwania łuski),
- ślady na broni palnej (np. osad powystrzałowy na przewodzie lufy oraz na tych elementach broni automatycznej, którymi odprowadzane są gazy prochowe mające uruchomić mechanizm broni),
- ślady strzału na osobie trzymającej broń, na zewnętrznych częściach dłoni , na garderobie, na włosach (cząsteczki GSR).

7. Ślady fizykochemiczne : substancje stałe, substancje ciekłe, płynne, półpłynne, substancje gazowe i pary lotne cieczy, zmiany materialne obiektu.
8. Ślady w postaci pisma ręcznego, treści, ślady przerobienia, podrobienia dokumentu.
9. Ślady fonoskopijne – głos ludzki utrwalony na nośniku, ślad językowy, treściowy, ślady otoczenia, w którym odbywało się nagranie, ślady montażu.
10. Ślady termiczne zjawiskowe – ślady powstające w wyniku emisji promieniowania podczerwonego przez wszystkie istoty żyjące i obiekty, które mają temp. wyższą od zera bezwzględnego. Istnieje różnica temperatur między poszukiwanym obiektem a otoczeniem.

Podział na makro i mikroślady

Mikroślady: ślady, które są niedostrzegalne albo słabo dostrzegalne przez człowieka ze względu na małe rozmiary lub inne szczególne właściwości.

Mikroślady:

biologiczne

chemiczne

Występują w postaci cząstek o konsystencji stałej lub ciekłej.

Przykłady: cząstki pochodzące od makrośladów:
cząstki roślinne w glebie, zanieczyszczenia w chemikaliach; np. włókna materiałów tekstylnych, odłamki szkła lub płytki wyrobu lakierniczego; naturalne mikroobiekty, np. pyłki kwiatowe, okrzemki, pyły, kurz.

Cechy mikrośladów: mikroskopijność,
powszechność występowania, reprezentatywność,
niemożliwość uniknięcia pozostawienia, konieczność stosowania w badaniu metod mikroanalitycznych.

Mikroślady:

- na sprawcach,
- pokrzywdzonych,
- przedmiotach,
- narzędziach.

Mikroślady:

- kontaktowe powstające w wyniku kontaktu dwóch lub więcej przedmiotów,
- bezkontaktowe : naturalne zanieczyszczenia, które osiadają na osobach lub na przedmiotach.

Formalno-procesowe i techniczne zabezpieczanie śladów

Ujawnianie śladów

1. Ujawnianie śladów powinno być planowe.
2. Należy zachować kolejność ujawniania i zabezpieczania śladów ze względu na ich trwałość: zapachowe, inne które mogą zostać zniszczone, do identyfikacji indywidualnej, do identyfikacji grupowej.
3. Należy udokumentować umiejscowienie śladów i ich cechy charakterystyczne.

Kiedy, gdzie i kto ujawnia i zabezpiecza ślady ?

1. Oględziny miejsca, osoby, rzeczy, zwłok.
2. W laboratorium.
3. Technik kryminalistyki wykonuje czynności techniczne i działa na polecenie kierownika grupy oględzinowej (prokurator, policjant dochodzeniowo-śledczy).

1. Zabezpieczenie formalno-procesowe:

- protokół oględzin, metryczka - część protokołu
- fotografia- tablica fotograficzna,
- szkic,
- nagranie filmowe.

2. Zabezpieczenie techniczne:

Wykonanie odlewu silikonowego lub gipsowego (np. wgłębione ślady obuwia, uzębienia, opon samochodowych; również ślady linii papilarnych na powierzchniach nierównych).

Przeniesienie na folię daktyloskopijną (np. odbitki linii papilarnych, obuwia).

Zabranie śladu wraz z podłożem lub jego częścią (np. mikroślady, ślady biologiczne, użycia broni palnej)

Zebranie śladu z podłoża (np. ślady zapachowe-
konserwa zapachowa, ślady krwi, mikroślady- za
pomocą taśmy przylepnej).

Sfotografowanie śladu.

Dowody rzeczowe lub ślady kryminalistyczne w toku postępowania załącza się do akt głównych sprawy.

Jeżeli nie mogą być załączone do akt przechowuje się je w *składnicy dowodów rzeczowych*, oraz na placach parkingowych, hangarach lub w innych podobnych miejscach będących we władaniu Policji.

Zarządzenie nr 4 KGP z 2017 r. w sprawie niektórych form organizacji i ewidencji czynności dochodzeniowo-śledczych Policji oraz przechowywania przez Policję dowodów rzeczowych uzyskanych w postępowaniu karnym.

Funkcje śladów

Funkcja identyfikacyjna

- Identyfikacja grupowa
- Identyfikacja indywidualna
- Badania strukturalne, badanie czy część stanowi całość z innym obiektem.

2.Funkcja rekonstrukcyjna: na podstawie usytuowania, rozmieszczenia śladów, ich rodzaju, liczby, czy braku, można odtworzyć przebieg zdarzenia lub jego fragmentu.

Ślady krwi jako źródło rekonstrukcji

Podczas oględzin miejsca zdarzenia należy uwzględnić (w protokole i za pomocą dokumentacji technicznej):

1. Liczbę plam krwawych
2. Lokalizację plam krwawych
3. Rozmieszczenie plam krwawych względem siebie
4. Wielkość plam krwawych
5. Wygląd plam krwawych
6. Rodzaj podłoża, na którym zostały ujawnione.

Ustalenia te dają podstawy do odtworzenia sekwencji zdarzenia:

- fakt uszkodzenia ciała,
- wskazanie miejsc, w których zdarzenie przebiegało, dróg oddalenia się uczestników zdarzenia itp.
- kolejność powstawania śladów,
- umiejscowienie źródła krwawienia (pozycja, przemieszczanie się) i obiektu od którego pochodził cios,
- waga obrażeń.

3. Funkcja wersyjna – ujawnione i zabezpieczone ślady są podstawą do weryfikowania, tworzenia wersji zdarzenia.

Np. charakter śmierci gwałtownej: samobójstwo, zabójstwo, nieszczęśliwy wypadek.

4. Funkcja typująca- niektóre rodzaje śladów pozwalają na wnioskowanie o cechach sprawców (np. ichnogram; ślad buta, ślad ucha na drzwiach itp.).

5.Funkcja rejestracyjna- wprowadzenie w określonych sytuacjach informacji o śladach, przedmiotach do registratur. Możliwość sprawdzenia ujawnionych śladów w bazach danych.

KSIP Krajowy System Informacji Policji

KCIK Krajowe Centrum Informacji Kryminalnej

(informacje kryminalne znajdujące się w dyspozycji różnych uprawnionych organów).

Znajdują się tam między innymi informacje dotyczące przedmiotów związanych z przestępstwami, utraconych w wyniku przestępstwa.

Centralna Registratura Daktyloskopijna CRD mieści się
W Centralnym Laboratorium Kryminalistycznym.
Gromadzi zbiór kart daktyloskopijnych i śladów
daktyloskopijnych umożliwiając ustalenie lub
weryfikację tożsamości osób i zwłok.

Zbiór danych GENOM zawiera informacje o wynikach analizy kwasu deoksyrybonukleinowego (DNA).

W ramach zbioru danych DNA gromadzi się **próbki biologiczne pobrane od osoby albo ze zwłok ludzkich** w celu przeprowadzenia analizy kwasu deoksyrybonukleinowego (DNA), w postaci wymazów ze śluzówki policzków, krwi, cebulek włosów lub wydzielin, a w odniesieniu do zwłok ludzkich materiałów biologiczny w postaci próbek z tkanek.

Kartoteka Dokumentów Anonimowych

Zbiór Łusek i Pocisków

6. Funkcja kojarząco – reaktywująca- po ujawnieniu i zabezpieczeniu nowych śladów możliwość kojarzenia spraw, wyjaśnianie spraw nierozwiązanych.

Sprawy prowadzone przez tzw. Archiwa X.

7. Funkcja profilaktyczna- niektóre ślady dają możliwość poznania techniki działania sprawców i udoskonalania np. systemów zabezpieczeń.

8. Funkcja dowodowa: ślad może stanowić źródło dowodu, dowodzi czegoś i uzasadnia. Na przykład:

Ślad na miejscu zdarzenia – źródło dowodowe

Typowanie osób podejrzanych

Pobranie materiału porównawczego/ porównanie śladu z bazą danych (gdy nie można wytypować osób)

Powołanie biegłego (osobowe źródło dowodowe) , badanie materiału dowodowego, opinia biegłego (środek dowodowy)

Ocena opinii przez organ procesowy i strony postępowania

Przyjęcie (lub odrzucenie) dowodu z opinii biegłego: ślad pochodzi od J. Kowalskiego, J. Kowalski był obecny na miejscu zdarzenia.

- Ewa Gruza, Mieczysław Goc, Jarosław Moszczyński,
Kryminalistyka, czyli rzecz o metodach śledczych, Warszawa 2008
- **Kryminalistyka**, Jerzy Kasprzak, Bronisław Młodziejowski, Wacław Brzęk, Jarosław Moszczyński Difin 2006,
- **Ślady kryminalistyczne. Ujawnianie, zabezpieczanie, wykorzystanie**, praca zbiorowa pod redakcją naukową Mieczysława Goca i Jarosława Moszczyńskiego Difin 2007,
- **Kryminalistyka: wybrane zagadnienia techniki**, Grażyna Kędzierska, Włodzimierz Kędzierski Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie , 2011 ,
- **Kryminalistyka. Zarys wykładu** Tadeusz Hanausek Wydawnictwo: Wolters Kluwer Polska sp. z o.o. 2009 ,

- Mariusz Kulicki, Violetta Kwiatkowska-Darul, Leszek Stępka, Kryminalistyka. Wybrane zagadnienia teorii i praktyki śledczo-sądowej, Wydawnictwo: Uniwersytet Mikołaja Kopernika 2009,
- **Kryminalistyka**, red. Jan Widacki Wydawnictwo: C.H.Beck 2012,
- Kazimiera Juszka, Analiza wpływu oględzin kryminalistycznych na wykrywalność sprawców zabójstw,
- Vademecum technika kryminalistyki, red. J. Mazepa, Warszawa 2009
- *S. Łuczak, M. Woźniak, M. Papuga, K. Stopińska, K. Śliwka, Porównanie efektywności odczynnika Bluestar i luminolu w wykrywaniu śladów krwawych, Arch. Med. Sąd. Krym., 2006, LVI, 239-245.*
- *J. Sehn, Ślady kryminalistyczne, Z zagadnień kryminalistyki, nr 1/1960,*
- *J. Kasprzak, B. Młodziejowski, W. Kasprzak, Kryminalistyka. Zarys systemu, Warszawa 2015*